

Izhaja

vsak četrtek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in po-
šiljajo uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 11. do 12. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure
popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni
strani lista napišejo, druga
stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne
sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . K 4.—
» Nemčijo » 5.—
» ostalo inozemstvo . » 6.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med
besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat;
minimum 24 cm². — Za poslano se
plačuje po 15 h, za parte in zahvale
po 20 h za 1 cm². — Za male oglase
se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za
besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za
izvestilo pri upravníštvu 40 h posebej.
Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvó lista »Mir« v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 23. marca 1917.

Št. 12.

Punt na Ruskem.

Po prvem poročilu iz Rusije je bilo soditi, da se revolucija na Ruskem ne bo polastila širših slojev in bo kratka: Ali se puntarjem njihov cilj hitro posreči ali pa bode punt hitro udušen. Prava revolucija je danes v moderni državi nemogoča, dokler vojaštvo ne preide k puntarjem. To se je zgodilo na Ruskem. Celo gardni polki in kozaki so prešli k puntarjem, dočim so sibirski polki ostali zvesti.

Tako v Petrogradu in v Moskvi. V Moskvi se menda še vedno vršijo boji.

Prvo jasnejše poročilo iz Petrograda z dne 14. t. m. se je glasilo:

V Petrogradu je izbruhnila revolucija. Iz 12 članov dume sestavljen izvršilni odbor je v posesti vse moči. Vsi ministri so vrženi v ječo. Garnizija glavnega mesta, 30.000 moč, se je pridružila revolucionarjem. Četrtek, tretji dan revolucije (sredo?) je bil red v glavnem mestu zopet napravljen. Poslanec Engelhardt je bil od odseka imenovan za poveljnika Petrograda.

Že iz prvega poročila iz Rusije je bilo soditi, da so dale povod za revolucijo notranje-politične razmere in je slaba oskrba z živili v Petrogradu upor samo pospešila in puntarjem privedla v roke delavske mase.

Zdaj je precej jasno, da se je upor že dalje časa pripravljaval in da imajo vmes svoje prste — Angleži. Vodja demokratične stranke kadetov, Miljukov, sedanjí zunanji minister v izvršilnem odboru dume, je položaj naslikal tako-le:

„Naloga, ki jo hočemo rešiti, je, da moč Rusije obnovimo tako, da bo mogla sovražnika konečno premagati. Velik zločin stare vlade je, da je pahnila deželo v popolno desorganizacijo. Te razmere bi bile celó mogle nevarno vplivati na izid vojske. Rastoča nezadovoljnost prebivalstva je obrnila dogodke. Jeza ljudstva je bila tako narastla, da je ruska revolucija izmed vseh revolucij potrebovala skoro najkrajši čas in je bila najmanj krvava. Stara vlada je popolnoma osamljena.“

Miljukov govori o končani revoluciji, so pa znamenja, da zna revolucija zadobiti drugo lice, kakor so si želeli njeni voditelji v dumi in Angleži.

Težje je spuntane mase zadovoljiti kakor jih pobuniti. In kaj če se iz sedanjega položaja rodi krvava vojska med ruskim vojaštvom? Vrhovni poveljnik je izjavil, da ostane cesarju zvest. Isto je naznanil poveljnik Turkeстана v imenu vojaštva in prepivalstva, Kuropatkin. Tudi iz drugih mest prihajajo poročila, da razni poveljniki ne marajo nove vlade priznavati.

Kaj bo naredilo kmetsko, carju zvesto prebivalstvo, če mu ruska duhovščina razloži, da je bil car prisiljen odstopiti. Položaj je še dokaj nejasen, da si je težko narediti pravo sodbo.

Rusija in rusko ljudstvo sta zapadnim deželam še zelo nepoznana, še prava uganka. Rus je po svoji naravi ponižen, pa ta uslužni Rus čez noč lahko postane revolucionar najhujše vrste. Če se revolucija ne posreči v tem smislu, kakor je bila začeta, bo dosegla ravno nasprotno, kar je hotela: Ne bo Rusiji pripomogla do zmage, ampak jo bo še bolj oslabil. Delavstvo je menda z izvršilnim odborom nezadovoljno in v Ostrovem pri Petrogradu sestavilo menda neodvisno vlado. Izvršilni odbor dume je za nadaljevanje vojske do zmage, socialisti so pa za mir. Bomo videli, kaj prinese bodočnost.

Car odstopil — Nikolaj Nikolajevič vrhovni poveljnik.

London, 15. marca. V zbornici je minister zakladnice Bonar Law sporočil, da je car odstopil. Veliki knez Mihael Aleksandrovič je poklican za vladarja.

Kodanj, 19. marca. Iz Petrograda se poroča: Veliki knez Mihael Aleksandrovič je izdal oklic, v katerem izraža svojo trdno voljo, da sprejme najvišjo oblast le, če je to volja naroda.

Štokholm, 17. sušca. Car vrhovnega poveljstva ni prostovoljno odstopil velikemu knezu Nikolaju, ampak je bil po dolgem brezuspešnem prizadevanju k temu koraku prisiljen.

Carjev manifest.

Car Nikolaj II. je izdal na narod manifest, v katerem naznanja, da je v sporazumu dume spoznal kot korist države, da se odpove kroni ruske države in odloži najvišjo oblast. Ker se noče ločiti od svojega sina, prenaša nasledstvo na svojega brata, velikega kneza Mihajla Ale-

ksandroviča, ki ga ob nastopu njegovega vladanja blagoslavlja. Naroča mu, da vlada v popolnem sporazumu z narodnimi zastopniki, postavne uredbe vzdrži in v imenu preljubljene domovine priseže.

Proklamacija ruske vlade.

Ruska vlada je poslala svojim zastopnikom izven države obvestilo o padcu prejšnje vlade in o vzrokih revolucije: Narodno gibanje je po preteku komaj osem dni odneslo odločno zmago. Ta naglica je dovolila, da je število žrtev majhno, kakor je pri enakih revolucijah enakega pomena v zgodovini nezaslišano. Car Nikolaj II. se je iz Peskova dne 15. sušca zase in za velikega kneza prestolonaslednika Alekseja Nikolajeviča odpovedal prestolu na korist Mihaela Aleksandroviča. Ta se je dne 16. t. m. iz Petrograda odpovedal prevzeti najvišjo oblast, dokler se ne sestavi ustavni zbor in na podlagi splošne volilne pravice ne določi oblika vlade in nova načela na Ruskem. Pozval pa je ruske državljane, da se podvržejo provizorični vladi.

Vlada se bo potrudila, da popravi pogoške in napravi red in mir, in da bo pripravila pogoje, da volja prostega naroda more o svoji bodočnosti sama odločevati. S prijateljskimi in zveznimi državami bo skrbno gojila zveze in upa, da bodo še pristrčnejše in trdnjše. Podpisan je Miljukov.

Vlada je vedela za punt.

Petrograd. Petrograjska brzobjavna agencija poroča: Prebivalstvo Petrograda, ki je bilo ogorčeno zavoljo popolne desorganizacije v transportu in preskrbi, je bilo že dolgo razburjeno in je godrnjalo proti vladi, ki ji je očitalo krivdo na vsem trpljenju, ki je je zadelo.

Vlada, ki je pričakovala nemire, je storila obsežne korake, da vzdrži red. Med drugim je predpisala razpust državnega sveta in dume.

Duma pa je sklenila, da se carjevemu ukazu ne pokori in da nadaljuje svoje seje. Takoj je izvolila izvršilni odsek 12 članov pod predsedstvom predsednika dume Rodzjanka. Ta odsek se je proglasil za provizorično vlado in izdal oklic na prebivalstvo in vojsko, da mu pomagata sestaviti novo vlado, ki se bo ozirala na želje ljudstva in se bo izkazala vredno ljudskega zaupanja.

Podlistek.

France Brandner:

Z dopusta sem odhajal.

(Premišljevanje o prijatelju)

Mrzla zimska noč je bila priča mojega nedavnega odhoda z dopusta. Mesec je srebril debelo sneženo plast. Drevje je štrlelo molčeče proti nebu in sanjalo o pomladi, ki prinese brstje, zelenje in cvetje.

Pol ure sem hodil do postaje. Tod sem vstopil v železniški voz in sedel na klopico blizu okna. Stroj je zasopihal, kolesa je zaškripalo, vozni so se premaknili. Videl sem, kako izginja počasi domača vas izpred mojih oči, čutil, kako me objema polagoma mrzla tujina. Znova v tuji svet! Ej, kako hitro so minili dopustni dnevi. Le malo časa sem se sprehajal po domači zemlji, kratko dihal svobodni planinski zrak. Z Bogom, domovina!

Zatopil sem se v premišljevanje...

Pred dvema letoma sem se poslavljaval približno tako, samo da mi je bilo vojaško življenje še nepoznano; sedaj pa natanko vem za vse njegove težave in napore, ki ubijajo mlade moči. Pred dvema letoma sem se poslavljaval približno tako. Ne! Veliko lažje mi je bilo takrat pri srcu. Ob sebi sem imel svojega nepozabnega prijatelja Dragotina, ob sebi imel mnogo drugih tovarišev in pevajoč smo odhajali v novo, nepoznano življenje.

Svetovna vojska je bila v polnem teku. Cesar je klical fante in moše, borilce za ogroženo domovino. In prihajali so iz vseh krajev, iz zadnje gorske vasi in vrelí glavnemu mestu nasproti. V Celovcu so nas razdelili v dva tabora: domobrance in skupno vojsko posebej. S tem so ločili naju. Morala sva se posloviti. Žalostna sva si segla v roke in Dragotin je zašepetal bolestno: „France, morda zadnjikrat!“ Zadnjikrat? Nemogoče, nemogoče!

Pravkar bo minilo dve leti od tega. Kdo bi si mislil, da bodo naju ločili na leta. Kdaj se zopet vidiva! Kako daleč je dan najinega snidenja. Saj visijo še vedno temni oblaki na obzorju. Včasih se mi zdi, da se razmikajo in se prikazuje nebesna modrina. Morda se vlijeje skozi razpoko oblakov solnčni žarki, pridejo vetri, razženo vse črne megle čez gore, zavlada solnce, svet zaduha v miru. In pridejo zopet časi, ko mi je srce prazno upov, ko se mi zdi, da vse to biti mora in da nikakega konca.

Dragotin, kje je dan najinega snidenja? Daleč morda kot ona zvezda, ki se vedno bolj odteguje mojemu vidu.

Daleč je sedaj od svojega doma. Ujeli so ga sovražniki na soški fronti in ga tirali v ujetništvo. Tam mu gine mlado življenje v hrepenenju po svojih dragih in domačem planinskem svetu. Se-li spomni name in najine mladosti?

V vasici, ki sem jo ravnokar zapustil, sva se narodila, v njej je jelo biti srce, spoznavati

um. Iz dečkov sva postala mladeniča. Prihajal sem redno na počitnice. Ob tihih poletnih večerih, ko je padal mrak na dol in breg, — čuti je bilo samo šumenje Bistrice po kameniti strugi navzdol, drugače vse tiho — sva sedla ob robu brezovega gaja za domačo vasio na mehko travico in zapela svojo pesem ljubljeno: Lepa naša domovina! In sedaj je nisva pela že dve leti. Pa kako bi jo, ko sva ločena, ločena tako daleč narazen.

Ej, tihi poletni večeri,
prehitro bil konec je vas,
prehitro ste nama minuli,
za vami se jokam zdaj jaz!

Vedno hrepenim po njem, ker mi je bil zvest, udan do skrajnosti. Hranim še pisma, ko mi je obljubil pred odhodom na bojišče, da me ne zabi do zadnje kaplje krvi! Samo vojska je naju ločila. Koliko ljubečih se src je ločila vojska, ločila za vedno. Upam, da se snideva še kdaj v ljubljnem Korotanu, ki se bo kopal v žarkih lepše vzhajajočega solnca. Takrat si bova podala roki, pogledala v oči, vsi težki dnevi nekdanjosti bodo namah pozabljeni in po dolgih burnih časih bova zapela trikrat lepši: Lepa naša domovina! in akordi se bodo vili zmagoslavno po ozračju...

Misli o prijatelju so mi rojile po glavi vso dolgo pot. Ne mogel bi si nikdar misliti življenja v domači vasi, ne da bi imel njega ob svoji strani, — a te dni svojega dopusta sem bil brez njega in odhajal brez njegovega spremstva, — sam, z nepopisno bolečino v srcu.

Buchanan umorjen?

Angleški veleposlanik v Petrogradu Buchanan je bil vsekako udeležen pri pripravi punta. Ko je v nedeljo zmagała revolucija, je Buchanan dal pojedino, na katero so bili povabljeni vsi člani ministrstva in mnogo članov dume. Miljukov je imel govor, v katerem je povdarjal: Napočil je vendar čas, da je stopila Rusija popolnoma ob stran Angleške. Angleški poslanik je odgovoril, da se voditeljem revolucije nikdar ne bo kaj hudega zgodilo. Če se poizkus dumi ne posreči, bo angleška mornarica prepeljala voditelje punta na Angleško, kjer bodo popolnoma varni. Končal je govor: „Revolucija bo ali krona ali pa propad angleško-ruskega prijateljstva.“ „Aftenbladet“ je objavil vest, da je bil Buchanan umorjen. To vest vzdržuje. Tudi o ministru Protopopovu se je trdilo, da je umorjen. O Buchananu pravi drugo poročilo, da je na Finskem.

Cesar in slovenščina.

„Straža“ poroča: Deželni glavar goriški dr. Faidutti je predložil svoj govor, ki ga je nameraval imeti na cesarja pri sprejemu goriškega deželnega odbora, samo v nemškem jeziku. Pred nagovorom pa mu je presvitli cesar povedal, naj se posluži tudi obeh deželnih jezikov, ker njegova želja je, tudi v njih odgovoriti.

Tako je bil cesar tudi ob sprejemu goriškega deželnega odbora pozdravljen v slovenskem jeziku in je tudi sam v slovenskem jeziku odgovoril.

Deželni odbor goriški je to dejstvo v poročilu o sprejemu zmolčal. Zakaj, nam je neumljivo, ker cesar je hotel vendar pokazati, da ljubi z enako ljubeznijo vse narode svoje širne monarhije in da so mu jezikovi vseh njegovih narodov enako mili in dragi. Nihče pa nima pravice, da bi javnosti zakrival žarke njegove ljubezni naprav vsem njegovim narodom.

Kako je z vojsko.

Najvažnejši dogodek na bojišču je zaznamovati na francoski fronti. Tam so se Nemci zopet prostovoljno in po načrtu umaknili. Nemško uradno poročilo pravi o tem: „Med Arras in reko Oise so Angleži in Francozje zasedli od nas po načrta zapuščeno ozemlje, naše prejšnje postojanke in več krajev, med temi Bapaume, Peronne, Roye in Noyon. Naše čete so prizadale sovražniku precejšnje izgube in so se potem, kakor zapovedano, umaknile.“

O tem umikanju sodijo veščaki tako-le: Angleži in Francozi so bili v dobro pripravljenih, varnih postojankah, iz katerih so napadali. Ko so se Nemci umaknili, so razdrli prej utrjene postojanke, in sovražnik se bo moral boriti v slabjših postojankah. Teh ne bo mogel tako naglo tako dobro utrditi, kakor je par let prej utrdil zapuščene postojanke. Iz nepremičnega bojevanja se tako lahko razvije premično bojevanje, kar je zlasti za Angleže neugodno, ker niso za slednjo taktiko izvežbani. Če pa se bodo Nemci še nadalje umikali, pa niso izključeni poleg tega tudi politični vplivi.

Na Francoskem je odstopilo Briandovo ministrstvo. Vzroki so morali biti tehtni. Slišijo se že glasovi, da se tudi tam pripravlja nekaj podobnega kakor sedaj na Ruskem. Če bi se Nemci umaknili iz vse Francoske, potem bi Francozje lažje sklenili mir in pustili Angleže na cedilu. Toda to je sedaj še samo domneva. Angleži in Francozi so v Šampanji in ob Sommi zaman naskakovali. 18. t. m. so naskočile stotnije izkušenih nemških polkov v južnovzhodnem delu gozda Malancourt in na višini 304 francoske jarke 500 do 800 metrov na široko in pripeljale nazaj 8 častnikov in 485 mož kot ujetnike ter več strojníc in metal za mine.

V Makedoniji divja boj že deset dni med Ohridskim in Prespanskim jezerom ter na višinah severno od Bitolja. Francozje hudo napadajo, dosedaj brez uspeha.

Italijanski bojišče. Na Costabelli so naše čete zavzele 4. sušca izgubljeno predpostojanko in ujele tri častnike in 34 alpincev ter zaplenile dve strojnici. Italijanski protinapad se je ponesrečil. Na fleimski fronti je naraslo delovanje artiljerije. Južno od Stilsferjevega sedla so naše gorske čete zavzele vrh Hohe Schneid. Sovražni letalci so bombardirali zopet Trst.

Vzhodno bojišče. Severno od prelaza Oitos, zapadno od Solotvine in južozapadno od Stanislava so bili ruski sunki odbiti. V Gozdih Karpatih so naše čete z uspehom poizvedovale. Severno od Dnjestra je precejšen mráz in ni večjih bojev. Zapadno od Lucka in ob Stohodu uspešna poizvedovanja.

V Albaniji so naše poizvedovalne čete ob Vojsi uničile sovražno bando.

Zračni boji so posebno živahni na francoskem bojišču in za Nemce uspešni.

Podmorska vojna. V Sredozemskem morju je bila torpedirana francoska ladja in se je potopila. Wolffov urad poroča z dne 19. t. m., da je bilo zopet 116.000 ton potopljenih, med drugimi oboroženi angleški parnik „Connaught“.

Politični pregled.

Dr. Matko Laginja — predsednik Starčevičeve stranke.

Po pogrebu dr. Mila Starčeviča so se 13. sušca sešli najuglednejši pristaši Starčevičeve stranke prava, da izberejo novega predsednika. Z burnim odobravanjem je bil izvoljen za predsednika državni poslanec dr. Matko Laginja. Sklenjeno je bilo nadalje, da stopi stranka v še tesnejši stik s Slovenci. Po vsej Sloveniji bodo z velikim veseljem sprejeli vest, da je bil izvoljen za predsednika stranke prava dr. Laginja, ta simpatični Hrvat iz Istre. Kakor smo že poročali, se je stranka prava v hrvatskem saboru v adresni izjavi izrekla za skupnost Slovencev in Hrvatov. Govornik starčevičancev, Cezar Akačić, je izjavil v saboru: Dogodki so močnejši, kakor znane odredbe. Niti vojne razmere ne morejo zadušiti političnega življenja, ker po celi monarhiji se odpirajo ventili narodnih pravic in zahtev. Moramo biti pripravljeni, da naše usode ne bodo odločili brez nas. Ravno sedaj je pravi čas za izjavo, da nihče nima pravice, da ruši temelje naše narodne bodočnosti in ovira narodno edinstvo hrvatsko-slovenskega naroda od Koroške do Drine.

„Soldatenzeitung“ o zahtevah nemških strank.

O zahtevah, ki so jih v svojem skupnem programu sestavili nemški krščanski socialci in člani nemškega Nationalverbanda, piše „Soldatenzeitung“: „Dne 16. 2. ste dve veliki nemški stranki, Nationalverband in krščanski socialci, skupno izdali program, ki se mu že vnaprej lahko obljubi prostor v — vojnem muzeju. Služil bo kot najboljši dokaz za to, da je še l. 1917. bilo veliko število pametnih ljudi, ki so svetovno vojsko popolnoma prespali.“

Ta program imenuje „Soldatenzeitung“: staro revščino, staro beraško in kravkupijsko gospodarstvo, staro razdrapanost, staro medlost, ki išče varstva kjer bi morala vladati in voditi. „Kratko rečeno: Ta program je nagrobni govor za vse to, kar bi moralo priti. Ali pa nagrobni govor za tiste, ki so ta program sestavili.“

„Soldatenzeitung“ ima prav. Noben narod v Avstriji bi sam ne bil mogel ubraniti sovražnikom domovino, tudi Nemci in Ogrji sami ne, ampak vsi narodi države narodov so se podali v strelske jarke in s potoki krvi branili skupno svojo domovino. Tam ni privilegiranih narodov. To so vojaki vrgli med staro šaro. Zato pa tudi v državni politiki ne sme biti privilegiranih narodov. Kdor se tega še ne zaveda, je vojsko res prespal.

Dnevne vesti.

Odlikovanje. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske je v svoji seji dne 12. t. m. imenoval družbenega ravnatelja Gustava Pirca za družbenega generalnega ravnatelja v priznanje njegovih zaslug za kranjsko kmetijstvo v obče in prav posebej za njegove zasluge v procvit in gmotni prospek c. kr. kmetijske družbe kranjske. Istočasno je glavni odbor uredil službeno razmerje generalnega ravnatelja Gustava Pirca pri c. kr. kmetijski družbi kranjski po načinu, ki velja za državne uradnike IV. činovnega razreda.

Odlikovanje. Gospod asistenčni zdravnik dr. Fran Stomol je dobil že v drugi najvišje pohvalno priznanje (srebrni signum laudis z meči) za hrabro in požrtvovalno obnašanje. Čestitamo!

Smrtna kosa. Po daljši in mučni bolezni je umrl v noči od 16. na 17. t. m. g. Janez Gamper, podobar v Celovcu, star 63 let. Bil je dober delavec in vseskozi poštena tirolska duša. N. p. v. m.!

Žrtvi vojske. Dne 18. t. m. sta umrla v rezervni bolnišnici št. 2 v Celovcu ruska vojna ujetnika Mihajlo Martejnčev od 185. r. pp., star 28 let, in Vazilij Šebenjev od 56 r. pp., 27 let star.

Pozdravi z bojišča. V bojni črti 12. sušca 1917. Blagovolite sprejeti najsrčnejše pozdrave iz bojne črte, katere pošiljamo vsem koroškim Slovincem in Slovenkam Pavel Krušič, Miha Sadjak, Šimen Kumer, četovodje; Valentin Rošic, Nac Korenjak, desetnika; Pavel Kotnik, poddesetnik; Jožef Hedenik, Tomaž Beguš, Janez Prikeršnik, Franc Oblak, Anton Kušej in Valentin Ambrož, pešci.

Feldmaršallajtnant Krauszler umorjen. Dne 15. sušca ob 1/2 11. uri dopoldne je postal feldmaršallajtnant v p. Krauszler žrtev groznega zločina. Ustrelil ga je njegov lastni sluga Pavel Borecky,

doma iz Galicije, 30 let star. Bil je pri fml. Krauszlerju že štiri leta v službi. Sam je izpovedal, da je izvršil zločin, ker ga fml. ni oprostil vojaške službe še znanprej, ali ni mogel tega storiti, ali pa tudi ni hotel. Borecky je oddal na fml. Krauszlerja dva strela, ko je isti stopil iz sobe v drugo sobo, iz fml. armadnega 11 mm revolverja. En strel je zadel generala v sence, da se je general zgrudil. Morilec je šel nato v svojo sobo na dvorišče, si je oblekel vojaško uniformo in je šel nazaj pogledat, če je njegov gospodar že izdihnil. Ker je bil še živ, je oddal nanj še dva strela, enega v prsa, drugega v trebuh. Potem je šel v artiljerijsko vojašnico in se je sam ovadil. Izprva so menili, da imajo opravka z zblaznelim človekom. Službujoči častnik se je podal z nekim ognjičarjem na Krauszlerjevo stanovanje, kjer se je prepiral o strašnem dogodku. Generalova žena in služabnica, ste se le od častnika izvedele, kaj da se je zgodilo. Bili ste sicer doma, pa niste nobenega strela slišali. Borecky je bil od vojaškega sodišča na smrt obsojen in v torek zjutraj ob 8. uri na dvorišču vojaške kaznilnice v jezuitski vojašnici obešen. Obesil ga je rabelj Lang z Dunaja, ki je prišel z dvema pomočnikoma. K vešalom je spremljal obsojenca vojaški kurat vlč. g. Liptay, ki ga je malo prej sprevidel. Borecky je celo noč dobro spal in je mirno nastopil pot k vislicam.

Ravno zdaj je treba izrabiti čas... Vojaštvo je pretečeni teden priredilo v prid vdovskega in sirotinskega sklada v raznih prostorih po Celovcu zabavne večere; največja prireditve je bila v veliki dvorani hotela Trabesinger dne 17. t. m., kjer so udeleženci preživeli lahko „veselo noč v strelskih jarkih“. Nesreča je bila pa ta, da smo v istih prostorih v mirnem času prirejali svoje veselice — Slovenci. To je zadostovalo, da je spravila celovškega g. župana barona pl. Wetzlarja iz ravnotežja vest, da bo v istih prostorih vojaška prireditve v zelo važen patriotičen namen. Vojaštvo si je izprosilo od mestnega gledališča dekoracije za dvorano in jih je dobilo. Ko je zvedel zato g. župan, je poslal tja magistratnega uradnika z Rusi, da bi sneli okraske. Res so jih sneli s sten. Ker pa jih vojaki niso pustili spraviti čez svoje strelne jarke, so jih Rusi prenesli čez zid na dvorišča „Kronbirta“. Vojaštvo je pri županu v zadevi posredovalo. Toda župan se ni dal preprositi. Na opombo, da se vsi narodi, tudi Slovenci, vojskujejo za skupno domovino in da je v vojnem času treba izločiti politiko, je odgovoril župan ravno narobe: Da je ravno sedaj treba čas izrabiti (namreč da se uniči neljube politične nasprotnike). Nehote smo se spomnili na izjavo „Tagesposte“, s katero daje g. dr. Brejcu zadoščenje, in na vse krivice, ki so zadele mnogo Slovencev v začetku vojske. Marsikdo bo lahko izpregledal, koliko da so bile vredne informacije o Slovincih, ki so jih dajali nacionalno tako prenapeti in strastni ljudje, kakoršnega se je gosp. župan izkazal. Župan se je tudi izrazil, da od magistrata ne bo nobenega k prireditvi. No, niso nobenega pogrešali, prišel je pa le neki občinski svetnik. Karte so bile vse razprodane in veliki prostori so bili še vse premajhni. Zoper postopanje g. župana pa izražamo svoj najostrejši protest. Se-li tako razume politično premirje? Se pravi tako z združenimi močmi delati za obrambo skupne domovine? Se pravi to, iti vojaštvu na roke, v kar je v prvi vrsti poklican ravno gosp. župan? Slovenska krščansko-socialna zveza je takoj radevolje dala dvorano in oder vojaštvu na razpologo in hotel druge prostore, gosp. župan pa je dal sneti okraske, ki so bili že nabiti in ki jih je bil rad posodil g. gledališki ravnatelj.

Jezerce pri Dvoru. (Požar) je uničil pd. Causnikovo posestvo v Jezercu, zgorela je hiša in skedenj do tal. Škoda je velika, zavarovan pa je bil posestnik (g. Janez Vospernik) samo za 4000 K. Tam stanujočim družinam je zgorelo, kar so imeli, oprava, živila, obleka, skratka vse. Samo dve kravi so rešili, dve kozi pa sta ostali v ognju. Manjkalo je ljudi in vode. Požar so povzročili otroci, ki so 9. marca, ob 3. uri popoldne, na mostu v skedenj zasmodili nekaj listja. Stariši, pazite na otroke in boljše hranite vžgalice!

Velike pasijonske igre. V Prechtlovem reformkino v Celovcu se začenejo predstave tega velikanskega filma ter opozorimo na oglas v današnjem listu. Predstava tega filma napravlja na gledalca vtis resnične umetnosti. Podoba, katere predstavljanje traja skoro dve uri, je najlepše, kar se je dozdaj nudilo na polju umetniške kinematografije. Vseskozi kolorirane, vidimo mimo nas romati celo vrsto krasnih podob. Kar se je tu ustvarilo v živi podobi, je podobno mojstrskim delom slavnih slikarjev, in bolj živo in pretresljivo kakor v tej filmovi podobi je žalostno, v srce segajoče življenje božjega Sina bilo pač težko kdaj še predloženo.

Globasnica. V proslavo petletnega obstanka naše Marijine družbe, da se ogrejemo za dobro, krščansko življenje, smo obhajali od 1. do 4. marca duhovne vaje, ki so jih vodili preč. g. V. Kopatin, iz družbe Jezusove, iz Celovca. Marijina družba

se zahvaljuje prečastitemu gospodu za krasne, bodrilne nauke, katerih smo se z vedno večjim veseljem udeleževali, upamo jih z Marijino pomočjo tudi izpolnjevati. Posebna zahvala prečastitemu gospodu voditelju družbe, ki so k temu pripomogli. O Božiču leta 1916 je padla pod smrtno koso morilke jetike cvetoča 18letna mladenka Lenčka Čebul. Bila je vzgledna, pridna članica Marijine družbe, v svoji boleznici zelo potrpežljiva. Draga Lenčka! Uživaj plačilo pri svoji nebeški Mamici!

Bolečina v prsih naj bi vsakdo hitro odpravil. Skušnja uči, da obolela prsa izgube svojo gibljivost, vsled česar postane dihanje težje in dovajanje kisika v kri počasneje. Vse temu se je lahko izogniti, če se prsa in hrbet vtirajo s Fellerjevim boljšajšim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. „Elsa-fluid“ in v slučaju potrebe tudi krepko masira. — Take masaže z „Elsa-fluidom“ ne odstranijo samo bolečin, ampak pospešujejo tudi kroženje krvi. Za take masaže pa naj se uporablja le staro preizkušeno sredstvo kot je Fellerjev „Elsa-fluid“, katerega stane 12 steklenic le 6 kron poštne prosto (predvojne cene). Edino pristen se naroča pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 67 (Hrvatska). — Istočasno se pa lahko naroči Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-kroglice“, da so v slučaju prebavnih težav, zaprtja itd. takoj pri roki. 6 škatljic stane 4 K 40 h poštne prosto. — Oboje domačih zdravil bi ne smelo manjkati v nobeni hiši. — Kogar mučijo kurja ocesa, naj si nabavi izborni Elsa-izdelek: Fellerjev turistiški obliž za kurja ocesa, cena 1 K in 2 K. (—eb—)

Koroški gospodar.

Krmljenje sena divjačini. V državnem zakoniku je izšla naredba prehranilnega urada, ki pooblašča deželne politične urade za odredbe, skaterimi se krmljenje sena divjačini in uporaba sena v zabojih omejuje. Take odredbe se bodo pokazale tam potrebne, kjer je zavoljo pičlosti krme nevarnost za dobavo za armado ali pa za lastno potrebo živinorejcev. Z ozirom na pomen divjačine za oskrbo živil bo treba paziti na to, da se z nadomestili, s polaganjem mehkega lesa itd. vzdrži divjačina, dokler ne bo paše. V zabojih pa se bo lahko namesto sena porabilo oblanje, žagovina, papirnati odrezki itd.

Sena primanjkuje živinorejcem v gorskih krajih, v Selah, Slovenjem Plajbergu itd. S tem seveda ne rečemo, da ga je povsod drugod dosti. Toda v tamošnjem lovskem revirju nosijo za srne seno v gozdove, krave-mlekarice ga pa nimajo. Ali ni zadnji čas, da oblast glede divjačine kaj več ukrene? Letošnja zima je veliko divjačine uničila. Bi-li ne bilo boljše, če bi jo bili postrelili in dobili s tem nekaj živeža? Sploh pa če je v takih krajih sedaj nevarnost za živinorejo, je vendar še boljše, če se ukonča divjačina, kakor pa če se uniči živinoreja.

Najvišje cene za nadrobno prodajo vsakdanjih potrebščin za čas od 16. do 31. marca: Goveje meso kakor dosedaj: Volovsko meso, kilo zadnjega 6 K 20 v, sprednje 5 K 80 v, kravje in bikovo, zadnje 5 K 80 v, sprednje 5 K 40 v. Pritehtati se sme k večjemu: za zadnje 25 odstotkov, za sprednje 20 odstotkov. — Teletina: pleča, končna in obistna pečenka 4 K 80 v za kilogram, hrbtenina in prsa 3 K 80 v za kg, vrat 3 K za kg. Jedilni loj kg brez zaboja 5 K 80 v. Mleko, en liter: za Celovec in Beljak 36 v, za Št. Vid, Volšperk, Guštanj, Borovlje, Šmartin, Št. Rupert in Št. Peter pri Celovcu 34 v, za ostalo deželo 30 v. Za mleko, ki se na podlagi odredbe z dne 28. dec. 1916 oddaja, velja v § 6 te odredbe določena najvišja cena 44 v za liter. Za prebran krompir 19 v za kg. Maslo 8 K za kg, surovo maslo 6 K 80 v za kg. Jabolka 70—80 v. Jabolčnik 52 v liter, mešan in hrusevec 48 v.

Nadomestilo za kavo. Urad za prehrano je določil, da se kava brez primeska ne sme prodajati, marveč da se bo prodajala prežgana kava, ki ji bo primešan sirov sladkor. Nadalje je določeno, da pred koncem meseca aprila ne bodo izdajali nobenih kavinih kart.

Vojaška pisma.

Gimnazijec piše z bojišča: Evo ti par odlomkov iz mojega dnevnika:

26. XII. Sinoči... Jasno in svetlo, da so se smehljali tisoči malih očesov z neba. Niti strel ni počil, tiho in mirno je bilo vse, kot na pokopališču. Tedaj zaori z bližnjega hrička krasni hrvaški božični spev, oglasi se drugi, in preko bojnih ravan so zaorile pesmi, in melodije so se spajale v krasne božične akorde in so hitele kvišku k novorojenemu in so ga prosile: „Svoj mir nam daj!“ In so se plakajoče zgubljale v vsemiru. Ne bom nikdar pozabil tega trenutka, ko sem srkal vase te glasove in se solzil...!

28. XII. Pred mano gori ogenj v peči. Gabrovi poleni ležita v ognju in se užigata, a se ne moreta vžgati; ogenj liže po trdem lesu, plamen zaigra v modrikastih in plavkastih bojah. Zaigra za hip in ugasne; kot bi leteli beli prstki blede gospodične po klavirju, zdaj tu, zdaj tam, tako nervozno. Ali pa kot bi se zasmajalo po-

rednemu dekletu tako za trenotek, in zopet in zopet. — Zunaj pa je noč in tema in burja in metež in sneg in dež. Vse, vse vprek! Utihnil je krik in vik, samo koraki našega opazovalca se čujejo. Hitreje in hitreje, kračji vedno, nazadnje plesajoči, da mu ne omrzne nogi. Strmim v ogenj in žerjavico morda že ure, in ure bom morda še sedel tu, brez čustva, brez misli, samo topo gledajoč! O čem naj mislim? O preteklosti? Stare sanje. Prihodnost je pa prekrvava. Naj se li morda zamislim v pravičnejše dežele? Prevelika ironija. Kaj ostane? Nič? Nič! Strmi, glej topo in ne misli nič; Francej, tako se še najbolje živi in umre!

29. XII. Potrt sem bil. Mlada duša, žejna poleta, hrepeneča po vzorih, pa ji privežejo krila, da ne more kvišku; mreno na oči, da ne more gledati svojih lepih osnovanih potov! Kako ne bi bil žalosten in potrt? Ko diha povsod smrt! A mlad sem še, še ne sit življenja. Kdo me naj krepí, da ne omagam? Mar ideali? Da bi jih le videl skoz to gosto mreno, ki mi leži na vidu. Obupan in potrt sem bil. Nekaj sem iskal po žepih! Naenkrat otipam drobne jagode svojega rožnega venca, ki mi ga je dala draga mamica še ob slovesu! In glej, začudil sem se, da ga prej nisem našel, ravno danes! Pa sem začel prebirati jagode drugo za drugo. O to je najlepša poezija, najlepša pesem, Lojze, ta rožni venec, najlepša tolažba. Nisem skoraj poznal doslej tega dragocenega zaklada, ne njegovih tajnih moči. To je ono, kar mi je odprlo pogled kvišku, kar mi je strgalo mreno, da spet prosto gledam svoja začrtana pota, da morem zopet piti nebeško sladkost svojih spominov! Ta rožni venec!... France.

Izpred sodišča.

Ciganska sleparija.

V petek in v soboto so se morali pred izjemnim sodiščem pod predsedstvom deželnosodnega svetnika dr. Franca Thuilla zagovarjati prevžitkar Janez Monetti, kočarica Magdalena Aichholzer, oba iz Kotnarevasi, cigani Jakob in Marija Held, Julijana in Marija Roj, Brigita Seger in Avgust Müller zavoljo zločina goljufije. Osleparili so duševno omejeno Magdaleno Petrič, posestnico Blatnikove kočve v Čahorčah. Njen mož je na bojišču. Pod pretvezo, da jo čaka velika sreča in bo zadela glavni dobiček 70.000 K, so ji počasi izvalili večje denarne zneske, kakih 4000 K, da bi bila skoro ob vse prišla. Njena tašča Alojzija Esli je sumila, da jo sleparijo, in je zadevo ovadila orožnikom. V preiskavi je bila Magdalena Petrič večkrat kot priča zaslišana in je napačno izpovedala; ciganki, ki ste ji izvalili denar, je napačno opisala, da ne bi ju aretirali. Ko so Marijo Roj vendar le aretirali in jo postavili pred Petričevo, je ta izpovedala, da je ne pozna. Petrič je potem priznala, da je krivo izpovedala in se zagovarjala s tem, da ste ji ciganki zapovedali, da mora molčati, in nastrožje prepovedali, izdati ju, ker sicer ne bo dobila glavnega dobitka. Petričeva je bila obsojena na 4 tedne ječe, katera kazen je bila vračunjena v preiskovalni zapor in s tem prestana. Žena je usmiljenja vredna žrtev prazne vere, vraž, ki jih ljudje raje verujejo kakor pa verske resnice, od Boga razodete. Obravnava zoper imenovane sleparje je trajala dva dni in se je pozno zvečer končala z njihovo obsodbo. Monetti je bil obsojen na 2 in pol leta, Julijana Roj na 2 leti, Marija Held na 15 mesecev, Marija Aichholzer na 18 mesecev težke in poostrene ječe, ostalih pet ciganov na mesec dni zapore do osem mesecev ječe. Ko se je razglasila sodba, ste se ciganki Marija Held in Julijana Roj onesvestili. Slednja se je takoj zopet zavedla, prvi so pa morali dalje časa streči.

Književnost in umetnost.

Alojzij Res: „Ob Soči“, 2. izdaja. (Trst 1917. Založila knjigarna J. Štoka. 8° — str. 36. Cena 60 vin.) Mala knjižica roma v drugič med naše ljudstvo, pomnožena in obogatena z novo črtico „K Adriji“. Vsa slovenska resna kritika je rada priznala delu pomen, ki ga ima kljub skromnemu obsegu. Z gorko, nežno ljubeznijo do domovine pisane črtice so našle toliko prijateljev, da je prvi natisk (3000 izvodov) v komaj treh mesecih pošel, in malo je slovenskih literarnih del, ki bi v tako kratkem času zahtevale drugo izdajo, kakor jo zahteva Resova „Ob Soči“. Pisatelj je podal v fini obliki občutij in vtiskov utrinke slovenskega trpljenja, ki ga je rodila vojna na našem jugu ob Soči, in tako je postalo delo, iz časa za čas rojeno, dokument naše dobe, ki ga človek vzljubi, vzljubi tembolj, ker govori o njegovem lastnem trpljenju in lastni bolesti, ki se zrcali in gori s silnejšo močjo v pisateljevi duši. Toda ne-le moralni uspeh, tudi gmotni je povsem razveseljiv:

čiste dohodke prve izdaje v znesku 250 K, katerim je priložil založnik iz lastnega še 50 K, je prejel „Posredovalnica za goriske begunce“ v Ljubljani. Da založništvo ustreže vedno novim naročbam, je vkljub izrednim razmeram izdalo drugi natisk še v lepši obliki kot prvi, in prepričani smo, da najde Resovo delo ljubezni in odmeva v naši domovini, ki ga zasluži.

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.
Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Zbiraci

naj se javijo! Plačam najvišje cene za staro volneno robo, batirano odejo, raztrgano obleko in perilo, staro svilo, suknene odpadke, platnene kose, stari gumij, vse vrste cunj in vreče. Zadostuje karta na trgovino s starinami in produkti „Zum Lindwurm“ v Celovcu 12, Paulitschgasse 9, poleg „Hranilnega in posojilnega društva“.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

Hranilnica in posojilnica v Podljubelju

r. z. z. n. z.

ima svoj

občni zbor

na četrto nedeljo, dne 1. aprila 1917

ob treh popoldne

v pisarniških prostorih

z navadnim dnevnim redom.

Načelstvo.

Nov
kažipot
za

bolnike!

Spisal sem spis, da bi ž njim pokazal milijonom trpečih edino možni pot ozdravljenja. Ta kažipot ne stane niti vinarja in se dološlje vsakemu, ki se čuti bolnega, bolehavega, slabega in obupanega, zastonj. Moj spis je rezultat mojega 50 letnega preiščevanja in učenja, vsebuje mnogo bogatih, praktičnih izkušenj in mnogo dokazov imenitnih znanstvenikov.

Kdor se hoče rešiti,

ta se naj ravna po mojem nauku, ki je že mnogo tisočim pomagal. Bodisi da je nastala bolezen vsled skrbi, žalosti, prenapora, bodisi da je bila bolezen povzročena vsled

lahkomiselnosti in nezmernosti,

vsem stiskanim, slabo delavnim ljudem in takim s slabo voljo pokažem znanstveno in naravno pot, da se iznebe živčne bolezni, brezspalnosti, nevolje za delo, telesne in duševne slabosti, trganja v udih, bolečin v glavi, motenj pri prebavi in v želodcu ter drugih bolezni. — Pišite še danes karto in zahtevajte gratis in franko

moj kažipot!

Naslovite karto na:

E. Pasternack, Berlin, N. O., Michaelkirchplatz 13, odd. 477.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

Vino belo in rdeče
od 56 litrov naprej razpošilja po povzetju
A. Oset, p. Guštanj, Koroško.

Razpošiljam tudi kisle vode
"Silva" - vrlec od 35 steklenic naprej.

Kupim vse vrste steklenice, sode in stare in nove zamaške.

H. Prechtlov Celovski kinematograf Celovec, Schulhausgasse 25. Pozor!

Na mnogostransko zahtevo!

Od ponedeljka dne 26. marca do
ovetne nedelje dne 1. aprila 1917

velike pasijonske igre

napravljene v Jeruzalemu in na svetih mestih
v Palestini:

Življenje Jezusa Kristusa

Prekrasna kolorirana kinematografska upri-
zoritev mladostne dobe, javnega življenja in
trpljenja Jezusa Kristusa z vlogami iz
Zgodb sv. pisma.

Predstave se vršijo:

Vsak dan ob delavnikih ob 3. uri popoldne
in na cvetno nedeljo ob 2. uri popoldne in
ob 6. uri zvečer.

Ob delavnikih ob 5. uri popoldne in ob 8. uri zvečer
ter na cvetno nedeljo ob 4. uri popoldne in ob
8. uri zvečer se vršijo predstave z navadnim
sporedom.

Vabilo na občni zbor Hranilnice in posojilnice v Šmihelu pri Pliberku

r. z. z. n. p.

ki se bo vršil

v četrtek, dne 29. marca 1917

ob 11. uri predpoldne

v hranilnični hiši v Šmihelu.

Spored:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa za l. 1916.
4. Slučajnosti.

Opomba. Če bi občni zbor ob določeni uri
ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drug
občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu za-
družnikov.

Načelstvo.

Vabilo na redni letni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Velikovu

ki se bo vršil

v sredo, dne 28. marca 1917

ob 1/2 l. uri popoldne

v Narodnem domu v Velikovu.

Spored:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev.
3. Odobrenje letnega računa za l. 1916.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

Opomba. Če bi občni zbor ob določeni uri
ne bil sklepčen, vrši se isti dan eno ure pozneje
drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu
zadružnikov (§ 35 zadr. pravil).

Toaletna (dišeča) voda

EAU BENEDICTINE

se dobiva v lekarnah, drogerijah in parfumerijah
celovških.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobre in žejo gaseče si lahko vžak
sam priredi z malimi stroški. V zalogi so snovi
za: ananas, jabolčnik, grenadine, mali-
novce, poprova meta, muškatelec, po-
merančnik, dišeča perla, višnjevec. Ska-
ziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije
poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali
žganja. Snovi z natančnim navodilom stanejo
K 12.— franko po povzetju.

JAN. GROLICH, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grolich z zra-
ven spajajočim milom vse solnčne
pege, maroge, solnčne opekline,
ogroze, obrazno rdečico itd. in ne
ohrani kože mladostno svežo in nežno.
Cena K 575 s poštnino vred. 3 porcije
stanejo K 18.—, 6 porcij K 3070.

Vse brez kakih nadaljnjih stroškov. — Naslov za naročila:
Jan. Grolich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Diamanti za rezanje stekla.

Diamantov za rezanje stekla morem sedaj le
št. 4 po K 1170 in
" 5 1/2 " " 16.— oddajati, ker je
privoz diamantov prekinjen in se dobi surovina
le prav težko in po prav visokih cenah.
Povzeta poštnina stane 85 h.
Za resno in solidno blago jamči

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Framydol

je sredstvo za pomlajenje
las, ki rdeče, svetle in sive
lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica
s poštnino vred K 270.

Rydyol

je rožnata
voda, ki živo
pordeči blede lica. Učinek je ču-
dovit. 1 steklenica s poštnino vred
K 245. — Povzetje 55 h več.
za naročila:

Jan. Grolich, drožerija pri angelu, Brno 638, Morava.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavica: K 8,000.000.

Rezerve: K 1,000.000.

Prodaja srečke razredne
loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo,
Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.